

Přístup k databázím

Ing. Michal Radecký, Ph.D.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Přístup k datům

- Využití určité míry abstrakce (dle použitého přístupu) pro přístup k externím datům
- Databázové servery, lokální databázové soubory, XML, JSON, atd.
- Různá paradigmatata přístupů k datům

Relační přístup

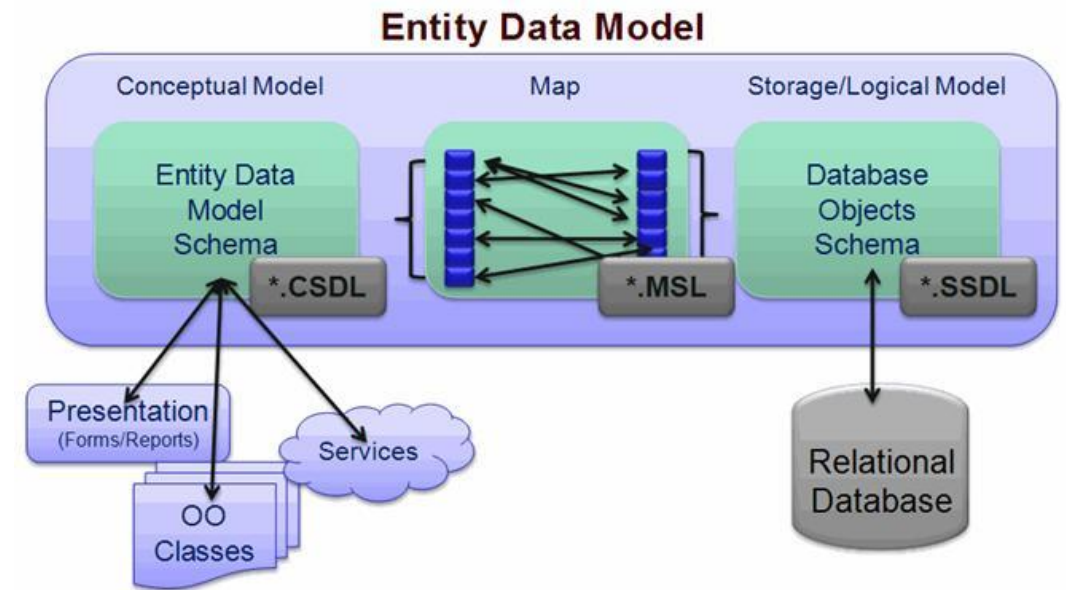
- Databáze je založena na relačním přístupu
 - Tabulky – entitní typy
 - Řádky – záznamy
 - Sloupce – atributy
- Pracuje se přímo s dotazováním nad daty (SQL dle konkrétní DB vrstvy) a následném zpracování odpovědi
- Obecně pomocí klasických možností C# (kolekce, dynamic, object, ...)

Objektově-relační přístup

- Databáze je pořád založena na relačním přístupu
- Z pohledu implementace však pracujeme s konkrétními objekty (Properties a Metody)
- Objektově relační mapování (ORM) – vysoká míra abstrakce
- Data z datové vrstvy jsou rovnou přístupné v podobě objektů
- Nepoužívá se přímé dotazování (SQL), ale SQL se automatizovaně generuje
- Obvykle vysoká režie a možná neefektivita (efektivnější u jednoduchých DB)
- Obecně implementace přístupu CRUD (Create, Read, Update, Delete)

ORM frameworky

- Existuje celá řada implementací, obvykle jako samostatná vrstva (rozšíření) pro konkrétní platformu
- Entity Framework
 - OpenSource, součást konceptu ADO.NET, existuje varianta EF Core
 - Entity Data Model – mapování .NET objektů na datové objekty, vazby, apod.
 - Entity SQL, LINQ to Entities, Native SQL
- NHibernate, LINQ to SQL

Entity Framework dotazování

- LINQ to Entities

```
//Querying with LINQ to Entities
using (var context = new SchoolDBEntities())
{
    var query = context.Students
        .where(s => s.StudentName == "Bill")
        .FirstOrDefault<Student>();
}
```

```
using (var context = new SchoolDBEntities())
{
    var query = from st in context.Students
        where st.StudentName == "Bill,,
        select st; var student = query.FirstOrDefault<Student>();
}
```

- Entity SQL

```
//Querying with Object Services and Entity SQL
string sqlString = "SELECT VALUE st FROM SchoolDBEntities.Students " +
    "AS st WHERE st.StudentName == 'Bill'";

var objctx = (ctx as IObjectContextAdapter).ObjectContext;
ObjectQuery<Student> student = objctx.CreateQuery<Student>(sqlString);
Student newStudent = student.First<Student>();
```

- Native SQL

```
using (var ctx = new SchoolDBEntities())
{
    var studentName = ctx.Students.SqlQuery("Select studentid, studentname,
        standardId from Student where studentname='Bill'").FirstOrDefault<Student>();
}
```

Micro-ORM

- Velké ORM pokrývají komplexní problematiku datové vrstvy (cachování, mapování, migrace, lazy loading, in memory storage, ...)
- Jsou robustní, ale i náročné jak na vývoj, tak provoz.
- Micro-ORM zpravidla obsahují jen malou část zaměřenou na komunikaci s DB (načítání a přenos dat) a převod dat na objekty
 - Efektivnější vývoj a nasazení
 - Větší výkon
 - Nehodí se vždy!
 - Dapper

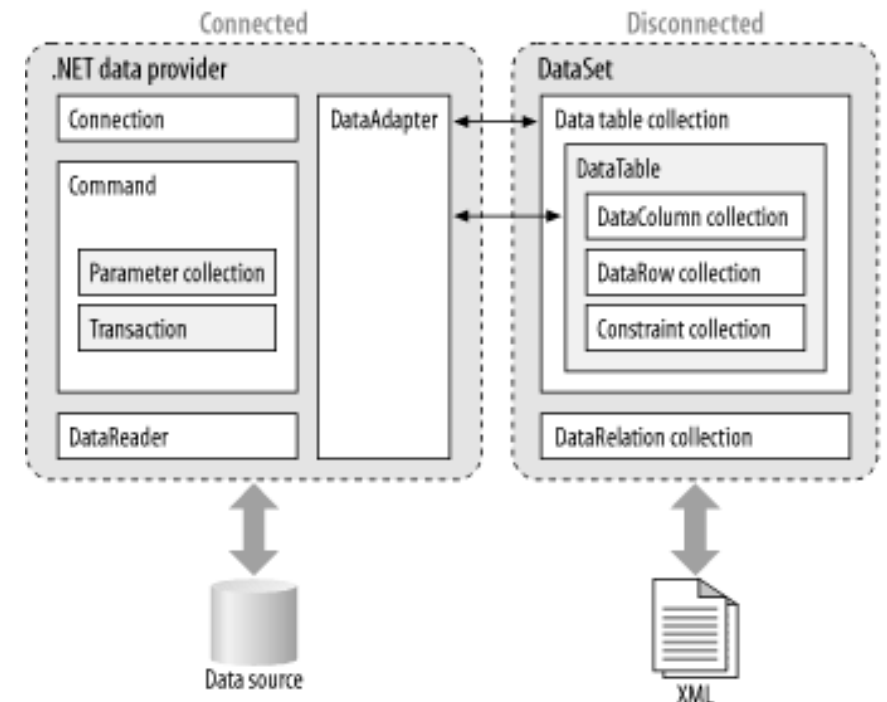
Use Case#	Query Type	ORM	Linq/Plain	.AsNoTracking() Applied	Time	Fastest
1.	Select 5k rows from 500k	Dapper	N/A	N/A	129.2 ms	Dapper
		EF Core 2	Linq	Yes	137.1 ms	
			Linq	No	148.1 ms	
			Plain SQL	Yes	132.6 ms	
			Plain SQL	No	149.2 ms	
2.	Insert new row	Dapper	N/A	N/A	5.423 ms	Dapper
		Ef Core 2	Linq	No	16.20 ms	
			Plain SQL	No	5.645 ms	
3.	Update Row at 5001 index	Dapper	N/A	N/A	4.438 ms	Dapper
		Ef Core 2	Linq	No	4.718 ms	
			Plain SQL	No	4.652 ms	

Další typy databází a přístupu k datům

- Existuje celá řada dalších přístupů
- Hraje zde roli fyzické uložení dat a způsob přístupu k nim
 - Objektové databáze (MongoDB)
 - Textová data
 - XML databáze
 - Realtime databáze
 - BigData
 - API
 - Atd.

ADO.NET

- Knihovna zastřešující přístup k datům a manipulaci s nimi
- Poskytuje abstrakci od fyzického uložení dat, využívá tzv. poskytovatele (SQL, OLEDB, ODBC)
- Součást .NET Frameworku, existuje i .NET Core (od .NET 7)
- Dva typy přístupů
 - Connected – přímý přístup k datovému zdroji
 - Disconnected/Connectionless – „vrstva navíc“, která tvoří abstrakci a poskytuje služby

System.Data (Microsoft.Data)

<https://docs.microsoft.com/en-us/dotnet/api/system.data?view=net-5.0>

Connected přístup

- Primárně read-only přístup k datům datového zdroje a spouštění příkazů nad datovým zdrojem
- Spojení s datovým zdrojem se udržuje, data jsou vždy aktuální
- Vhodné pro „málo“ paralelní aplikace a krátké transakce
- `IDbConnection`
 - Hlavní objekt reprezentující datový zdroj
 - `SqlConnection`, `OleDbConnection`
- `IDbCommand`
 - Reprezentuje konkrétní příkaz nad zdrojem
- `IDbTransaction`
 - Reprezentuje transakci složenou z příkazů
- `IDataReader`
 - Objekt pro přístup k výsledkům dotazu
 - Umožňuje přistupovat iteračně

ConnectionString

- Řetězec specifikující parametry potřebné k připojení datového zdroje
 - Typ poskytovatele
 - Identifikace zdroje
 - Autorizace uživatele
 - Specifické parametry
- Parametry a obsah se liší dle poskytovatelů a typu zdroje (DB vs. lokální soubor)
- KeyValuePair oddělené středníky
- Umístění
 - Lokálně jako string
 - App.config, appsettings.json. Web.config
 - `ConnectionStringBuilder`

```
Data Source=190.190.200.100,1433;Network  
Library=DBMSSOCN;Initial  
Catalog=myDataBase;User  
ID=myUsername;Password=myPassword;
```

System.Data.SqlClient

- Obecný poskytovatel pro SQL databáze
- Používat v `using{}` nebo metody `Close()` a `Dispose()`
 - Vyčerpání připojení k databázi
 - Zvýšené zátěži na serveru
 - Zvýšené spotřebě paměti
- Realizace příkazu: `ExecuteNonQuery()`, `ExecuteReader()`, `ExecuteScalar()`

```
using (SqlConnection conn = new SqlConnection("connection-string"))
{
    conn.Open();
    SqlCommand command = new SqlCommand("SELECT * FROM [TableName]", conn);

    using (SqlDataReader reader = command.ExecuteReader())
    {
        while (reader.Read())
        {
            Console.WriteLine(String.Format("{0} \t | {1} \t | {2} \t | {3}",
                                             reader[0], reader["state"], reader[2], reader[3]));
        }
    }
}
```

Příkaz a parametry

- Specifikace SQL dotazu jako objekt Command
- Pokud je třeba předat do SQL dotazu parametry, **nevkládat přímo do stringu**, ale pomocí parametrů (s ohledem na poskytovatele)
- Typová kontrola mezi C# a DB
- Zabezpečení proti injection apod.
- Input i Output parametry

```
SqlCommand command = new SqlCommand("SELECT * FROM TableName WHERE Name LIKE @N", conn);  
command.Parameters.Add(new SqlParameter("N", name));
```

Transakce

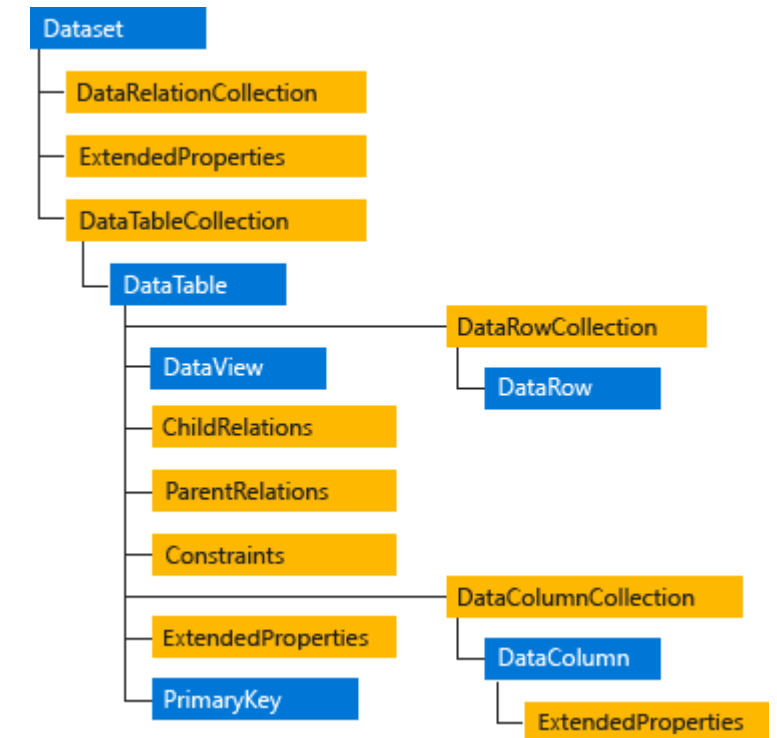
- Transakce umožňují atomizovat operace s daty
- Podpora lokálních transakcí (v rámci jednoho připojení)
- Distribuované transakce řešené pomocí `System.Transaction`
- Izolační úroveň definuje, jak se přistupuje k datům ve zdroji v průběhu transakce
 - `ReadUncommitted`
 - `ReadCommitted`
 - `RepeatableRead`
 - `Serializable`
 - `Snapshot`

Transakce

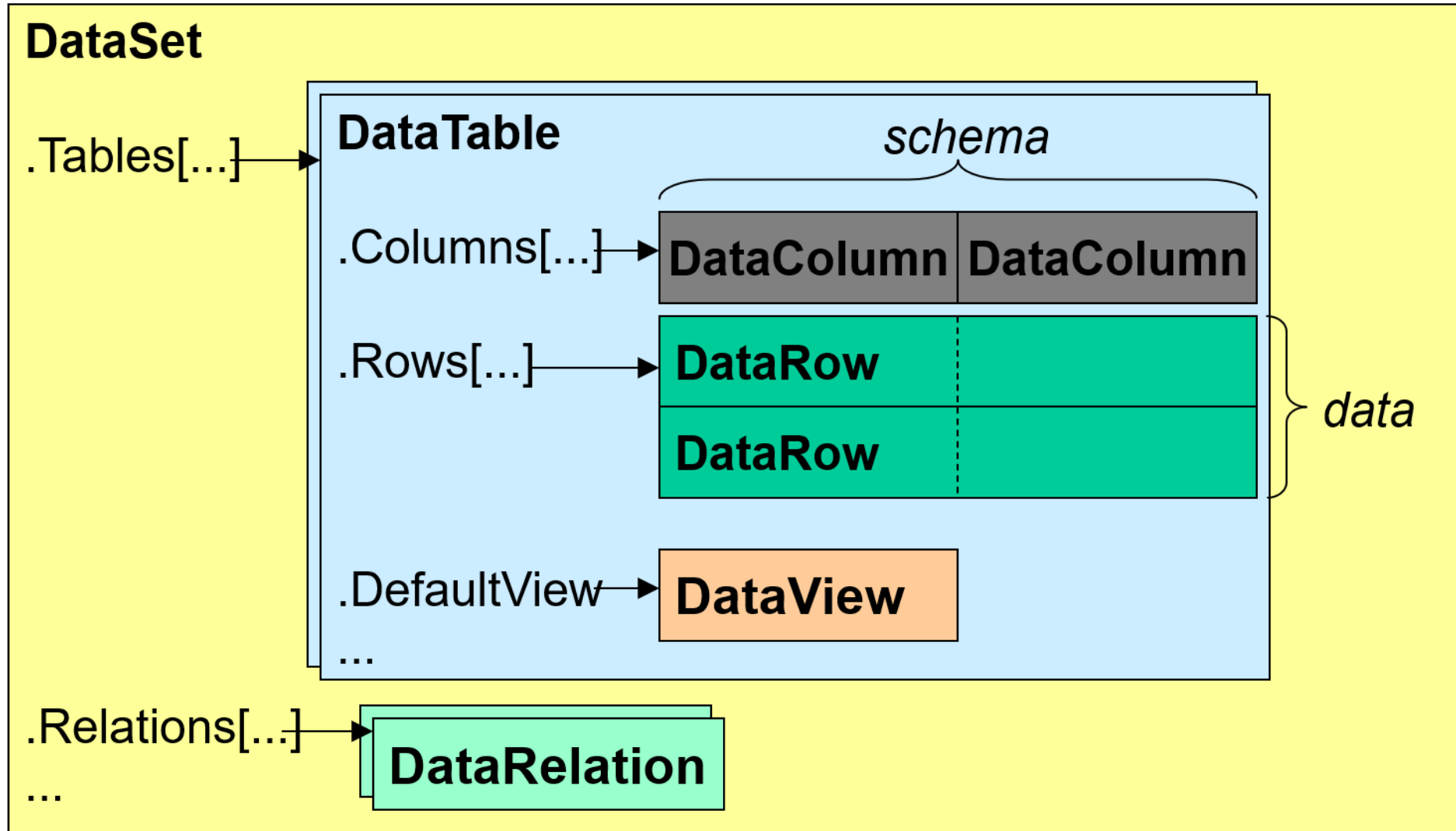
```
using (SqlConnection connection = new SqlConnection(connectionString))
{
    connection.Open(); // Start a local transaction.
    SqlTransaction sqlTran = connection.BeginTransaction();
    SqlCommand command = connection.CreateCommand();
    command.Transaction = sqlTran;
    try {
        command.CommandText = "INSERT INTO Production.ScrapReason(Name) VALUES('Wrong size')";
        command.ExecuteNonQuery();
        command.CommandText = "INSERT INTO Production.ScrapReason(Name) VALUES('Wrong color')";
        command.ExecuteNonQuery();
        sqlTran.Commit();
    } catch (Exception ex) { // Handle the exception if the transaction fails to commit.
        sqlTran.Rollback();
    }
}
```

Disconnected přístup

- Využívá princip ORM
- Obousměrný přístup k datům v rámci speciální vrstvy (DataSet)
- Využívá nižší vrstvu DataAdapter pro connected přístup k datovému zdroji
- Není třeba neustále připojení k datovému zdroji
- Data jsou uložena v paměti (cache)
- Může dojít k nekonzistenci mezi daty

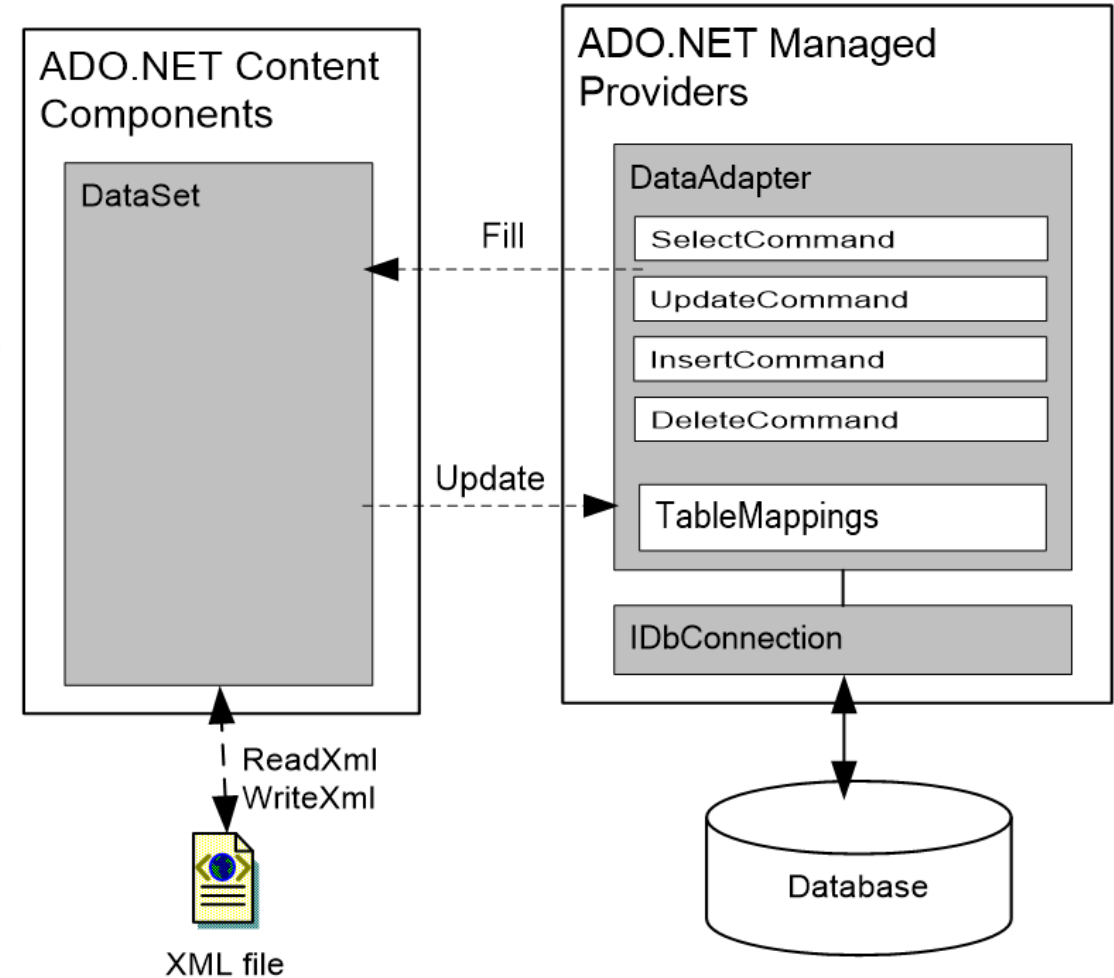

DataSet

DataSet

- Tvorba struktury a dat
 - Přímě v kódu
 - Podle definovaného schématu (XML)
 - Podle reálné podoby datového zdroje
- Veškeré změny se dějí na úrovni DataSetu
 - `AcceptChanges()`, `RejectChanges()`
 - Každý `DataRow` si udržuje svůj stav `RowState` a `RowVersion`
 - Je možné zachytávat události změny
- Synchronizace s datovým zdrojem pomocí třídy `DataAdapter`

DataSet příklad

```
//Fill Dataset
string ConString = @"Data Source=.\SQLEXPRESS;Initial
Catalog=ComputerShop;Integrated Security=True";
string Query = "SELECT * FROM Items";
SqlDataAdapter adapter = new SqlDataAdapter(Query, ConString);
DataSet set = new DataSet();
adapter.Fill(set, "Items");

//Adding New Row to DataSet
DataRow row = set.Tables["Items"].NewRow();
row["Name"] = "4GB DDR3 RAM";
row["Price"] = "$50";
row["Date"] = "26 May 2017";
set.Tables["Items"].Rows.Add(row);

set.Tables["Items"].Rows[1]["Name"] = "Graphics Card";

dataGridView1.DataSource = set.Tables["Items"];

//Updating Database Table
SqlCommandBuilder builder = new SqlCommandBuilder(adapter);
adapter.Update(set.Tables["Items"]);
```

LINQ (Language INtegrated Query)

- Soubor nástrojů pro obecné dotazování nad daty přímo integrovaný do jazyka C#
- Klíčová technologie, která se mění s příchozími .NET verzemi (nové možnosti, lepší výkon, zastavení některých přístupů apod.)
- Nabízí vysokou míru abstrakce při určité úrovni efektivity (optimalizace, paralelismus)
- Inspirováno funkcionálním programováním
- Deklarativní jazyk vycházející z principů SQL (zajímá nás výsledek, nikoliv způsob)
- Rozšiřuje sadu metod třídy `Enumerable` (Linq to Objects)
- Pracovní prvky
 - Sekvence – cokoliv `IEnumerable<T>`
 - Elementy – prvky sekvencí
- Syntaxe
 - Query expression – SQL syntaxe
 - Fluent syntax – metody a lambda výrazy
- Klíčové slovo `var` jako deklarace výstupu – určení datového typu na kompilátoru v době překladu, složité explicitní deklarace, dynamičnost dotazů
- Anonymní typy/třídy – pro předávání a tvorbu dočasných objektů

```
IEnumerable<string> filteredNames = from n in names  
                                   where n.Contains("a")  
                                   select n;
```

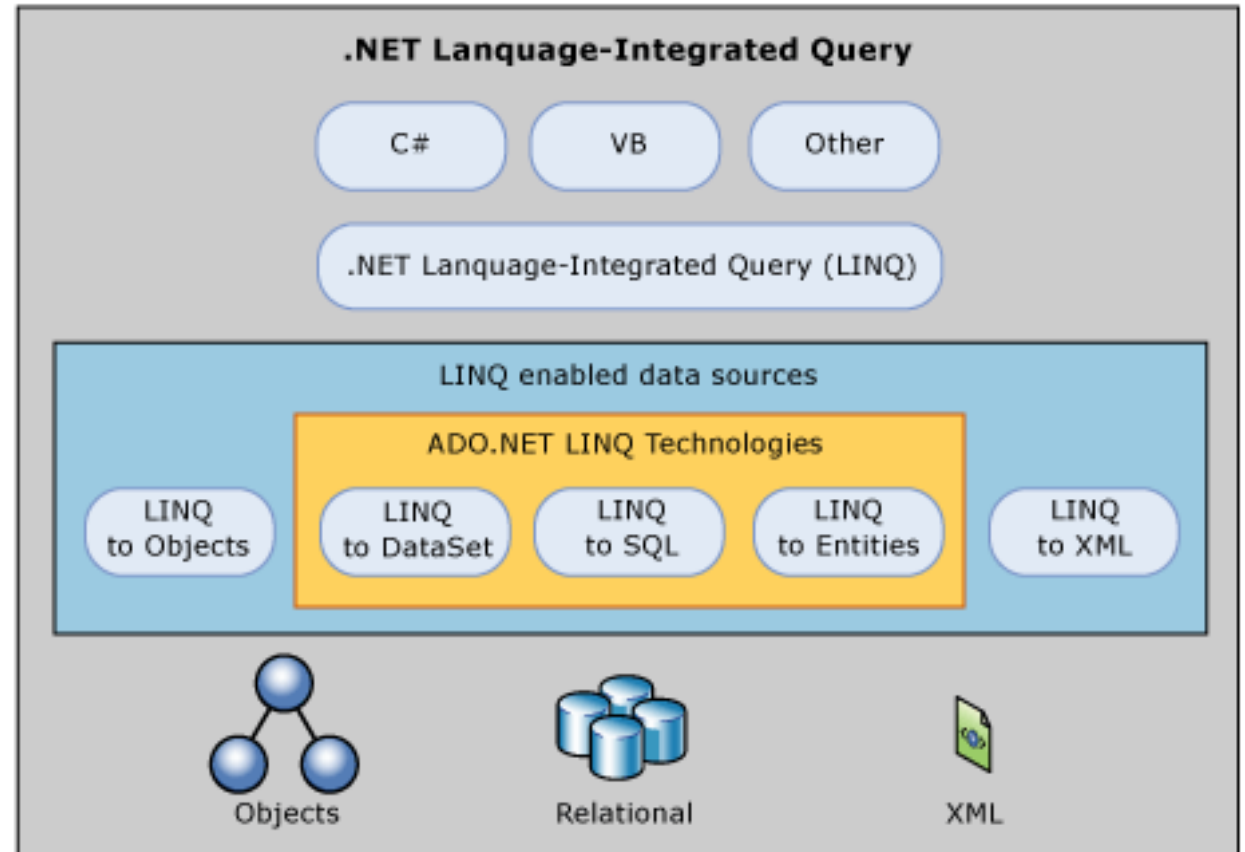
System.Linq

<https://docs.microsoft.com/en-us/dotnet/api/system.linq?view=net-5.0>

```
IEnumerable<string> filteredNames = names.Where(n => n.Contains("a"));
```

LINQ providers

- Linq to Objects
 - Nad kolekcemi, práce v paměti
- Linq to SQL/DataSet/Entities
 - Nad datovými zdroji, ORM
- Linq to XML. Linq to JSON
 - Nad strukturovanými daty
- Možnost vlastních providerů

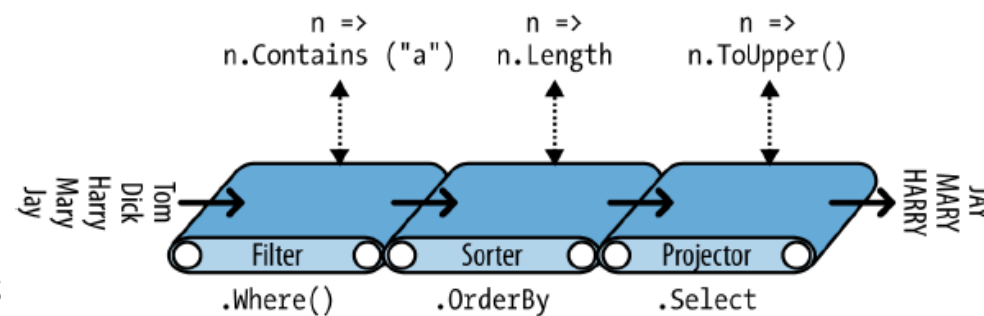

Konstrukce dotazů

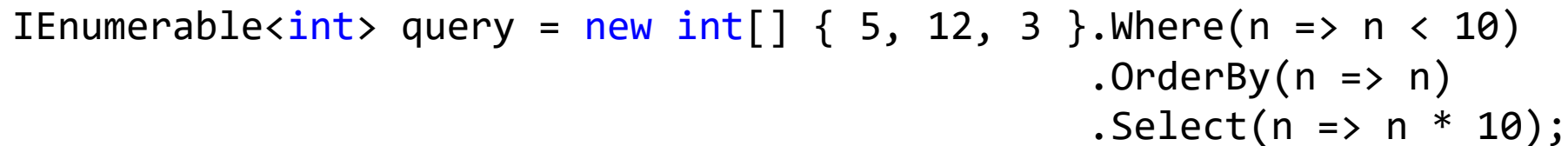
- Vždy se vytváří „nová kolekce“
- V případě, že chceme přistoupit k jednotlivým elementům používáme sadu metod `First<T>`, `Last<T>`, `FirstOrDefault<T>`, atd.
- Lambda výrazy – pracují s jednotlivými elementy

```
IEnumerable<string> filtered = names.Where(n => n.Contains("a"));
IEnumerable<string> sorted = filtered.OrderBy(n => n.Length);
IEnumerable<string> finalQuery = sorted.Select(n => n.ToUpper());

IEnumerable<string> query = names.Where(n => n.Contains("a"))
                                   .OrderBy(n => n.Length)
                                   .Select(n => n.ToUpper());
```


- Při provádění se využívá tzv. dekorátorů – „obaluje“ se vstupní kolekce a výstupem je její jiná podoba v každém kroku

Další zdroje

- <https://www.itnetwork.cz/csharp/kolekce-a-linq/c-sharp-tutorial-linq-dotazy>
- <https://www.jetbrains.com/dotnet/guide/tutorials/basics/dapper/>
- <http://ramirezsystems.blogspot.com/2013/04/build-your-own-orm-part-1.html>
- <http://www.smuda.cz/dapper-micro-orm-framework/>
- <https://www.infoworld.com/article/3025784/how-to-use-the-dapper-orm-in-c.html>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Et2khGnrlqc>,
https://www.youtube.com/watch?v=uS9Sy97Su_E

Zdroje

- <https://docs.microsoft.com/cs-cz/dotnet/>
- <https://devblogs.microsoft.com/>
- <https://www.codeguru.com/csharp/>

- YAMIKANI FUKIZI, Kenneth, Jason DE OLIVEIRA a Michel BRUCHET. *Learn ASP.NET Core 3: Develop modern web applications*. Second edition. Packt Publishing, 2019. ISBN 978-1789610130.
- ALBAHARI, Joseph. *C# 10.0 in a Nutshell: The Definitive Reference*. O'Reilly Media; 1st edition, 2022. ISBN 978-1098121952.
- ALBAHARI, Joseph. *C# 10 and .NET 6 – Modern Cross-Platform Development: Build apps, websites, and services with ASP.NET Core 6, Blazor, and EF Core 6 using Visual Studio 2022 and Visual Studio Code*. 6th edition. Packt Publishing, 2021. ISBN 978-1801077361.